

Erényi Nándor, hírlapíró, sz. 1879-ben, *Sátoraljaújhelyen*. A jogot Budapesten végezte. 3 évig Londonban és Párizsban tanulmányúton volt. Kiadója és felelős szerkesztője a »Magyar Színpad« (L. o.) c. színházi napilapnak.

»Eredj kolostorba!« Hamlet mondja Ophéliának. (Szállóige lett belőle.)

Erkel Béla, színész, sz. 1881. júl. 14-én, Gyulán, színpadra lépett 1902. júl. havában.

Erkel Elek, zeneszerző, Erkel Ferenc fia, sz. 1843. nov. 2-án, *Pesten*, megh. 1893. jún. 10-én, u. o. Atyja előbb kovácsnak szánta és beadta az óbudai hajógyárba, de zenészhetősége csakhamar megnyilatkozott s végre is ezen a pályán érvényesült. 1860-ban, a Nemzeti Színházban játszott s később az intézet ügyelője lett. 1875-ben Rákosi Jenő a megnyíló Népszínházban első karmesternek szerződtette, mely állásban — kivéve, hogy 1884-ben egy évre az Operához szerződtött — haláláig megmaradt. Munkái: »Székely Katalin«, operett, a Népszínházban került színre, 1880-ban; »Tempefői«, u. o. 1883; »A kassai diák«, u. o. 1890. Számos népszínműhöz írt részint eredeti zenét, részint betéteket szerzett. A magyar stílus operett az ő nevével van összeforrva.

Erkel Ferenc, a magyar zenevilág legkimagaslóbb alakja, a magyar operairodalom úttörője, sz. 1810. nov. 7-én, *Békegyulán*, megh. 1893. jún. 15-én, *Budapest*. Atyja eleinte kántor-tanító, majd a gróf Wenckheim uradalmának tisztje, maga is kitűnő zenész lévén, kezdetben maga oktatta a zongorajátzásban, de csak 12 éves koráig. Pozsonyban Klein Henrik jeles mester képezte. Erkel Ferenc csakhamar hírneves lett; gr. Csáky József felszólítására Kolozsvárra ment és ott tanult. Az itt alakult zenekar őt választotta karnagyának, miáltal módjában volt a hangszerelés titkaiba hatolni. Itt 6 évig volt, majd a 30-as évek vége felé Pestre jött Schmidt Sándor német színgazgató társulatához, hol másodkarmester lett. 1838. jan. elsejétől kezdve mint első karnagy működött az új Nemzeti Színháznál,

hova Nyáry Pál és Rosti Albert szerződtette. Az egész országra és az egész magyar kultúréletre kiható működése s alkotása aztán ez időtől fogva kezdődött. 1864. jún. havában zeneigazgatónak nevezték ki. 1873-ban rövid ideig operaigazgató volt, de csak a saját műveit dirigálta. Munkái: »Báthory Mária«, opera, (mely első műve) szöv. írta: Egressy Béni, 1840. aug. 8.; »Hunyadi László«, 1844. jan. 27. Szöv. szintén Egressy Béni írta; »Bánk bán«, 1860. 1844-ben írta pályanyertes »Hymnus«-át Kölcsey Ferenc költeményére és utólag a »Hunyadi László« remek nyitányát. Egyéb művei: »Erzsébet«, 1857. máj. 6. (alkalmi opera, melynek II. felvonását írta, a többi kettőt a Doppler-fivérek írták), »Bánk bán«-ja 1861. márc. 9-én került színre. »Sarolta« c. operáját (melynek szövegét Czanyuga József írta) 1862. jún. 26-án adták; »Dózsa György«-ét 1867. ápr. 6.; u. e. év jún. havában a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntették ki. »Brankovics György« c. operája 1874. máj. 20-án, »A Névtelen hősök« 1880. nov. 30-án került színre. Felújítása 1916. jan. 15-én, »István király«-a az új operában, 1885. márc. 15-én került színre. Karnagya volt az Operának, majd a Nemzeti Színház főzeneigazgatójává nevezték ki. 1888. dec. 16-án 50 éves karnagyi jubileuma alkalmával a király a vaskoronarenddel tüntette ki, dec. 31-én Gyula város díszpolgárává választotta. 1896. jún. 26-án szülővárosában leleplezték szobrát (mely Kallós Ede műve) és a nyári színkört nevére neveztek el. Születésének százados évfordulójára dr. Fabó Bertalan írók és tudósok közreműködésével megírta életét és működését. (Megjelent 1910-ben.) Ekkor a M. Kir. Operaházban díszelőadás volt. (1910. nov. 7.) Ravatalánál gr. Zichy Géza és Mihalovics Ödön mondott búcsúztatót. 1904. nov. 7-én leleplezték síremlékét a kerepesi-temetőben.

Erkel Ferenc-színkör Gyulán. Az egyetlen Nagyváradot kivéve, ahol három évtizede sincs még, hogy téli színház létesült, a mult század végéig pedig csak nyári állomás volt; nem csak Csonka, hanem egész Nagy-Magyarországon nem volt vidéki város, amely — nyári saison szempontjából — olyan jelentőségteljes lett